

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
PERE TORRADES, conseller delegat
CARLES FLO, director general
IVAN GRAU, director financer
ORIOL GALLISSÀ, director comercial
JOAN SERRA, director de producció
LEANDRE BASANTA, cap de distribució
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**ELS RISCOS DE LES MESURES PER
SUPERAR LA CRISI ECONÒMICA**

Ramon Tremosa
i Balcells

Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.cat

Comenta l'article a
www.avui.cat/48210

AL PEU DEL CANÓ

La festa
és al
carrer

Col·lapse intervencionista?

Paul Krugman ha guanyat el premi Nobel d'economia, i Barack Obama, a qui havia recolzat, ha guanyat les eleccions. És comprensible que Krugman, als seus darrers articles a *The New York Times*, sigui més efusiu del que en ell és habitual. Per això ara cal recordar un article del 10 de maig del 1999 a la revista *Problèmes Économiques* que duia per títol *Krugman underestimates Japan's problems* (*Krugman subestima els problemes del Japó*). Convidat al Japó pel govern i pel Banc Central a mitjans dels anys noranta Krugman va proposar, per superar la llavors incipient crisi econòmica amb deflació, unes polítiques fiscal i monetària fortament expansives.

AL JAPÓ EL DEUTE PÚBLIC, RESULTAT d'acumular dèficits públics, ha grimpat del 60% al 140% del PIB japonès entre el 1996 i el 2006. I al Japó les injeccions de diner van ser tan massives que va caure en la "trampa de la liquiditat" (*liquidity trap*). Aquesta trampa es produeix quan el tipus d'interès és molt baix (al Japó ha estat molts anys situat al 0%). Tan baix que tota nova injecció del Banc Central provoca la paradoxa següent: els nous diners no són destinats al consum i, per tant, no impulsen el creixement del PIB, sinó que són estalviats, i, en ser atesorats per individus i empreses, són retirats del flux circular de la renda.

AL JAPÓ LES MASSIVES EXPANSIONS fiscal i monetària no van ser efectives per fer créixer el PIB i superar la deflació. Cal, per tant, acollir amb prudència i escepticisme preventiu la recepta de Krugman i altres economistes per superar la crisi actual, que passa per injectar més despesa pública i més diners a l'economia. Avui Europa i els EUA no estan preparats com el Japó fa deu anys: gràcies a una taxa d'estalvi elevada, a un moderat endeutament familiar i a grans inversions financeres i productives a la resta del món, el nivell de vida i la capacitat adquisitiva dels japonesos ha resistit molt bé deu anys llargs de caiguda del PIB (que no pas del producte nacional brut) amb deflació.

QUÈ VOL DIR MÉS DESPESA PÚBLICA? No és el mateix fer noves infraestructures que contractar més funcionaris. En l'obra pública cal veure què es construeix i, sobretot, on: així com regar un camp té efectes molt desiguals si la terra és eixuta o bé regalaigua, no és el mateix fer infraestructures on ja n'hi ha que fer-ne on no n'hi ha. En el cas català tenim una desconfiança addicional: els criteris d'eficiència en la inversió pública de tots els governs espanyols (invertir allà on aquesta multiplicaria més el PIB, és a dir, en els territoris on la relació entre el capital públic i el capital privat és més baixa) han estat sistemàticament i conscientment ignorats, tot i saber-se que el rendiment d'inversions públiques addicionals allà on ja hi ha una alta dotació de capital públic és sempre decreixent.

ALAN GREENSPAN, D'ALTRA BANDA, SE SORPRÈN a les seves memòries pel fracàs al Japó de la lluita contra la deflació el 2002: com Krugman, ell també pensava que la deflació es resol simplement injectant més bitllets a l'economia. Així, avui és bo preguntar-se si les injeccions massives de liqui-

LLUÏSA JOVER

“La crisi actual presenta semblances amb la crisi provocada pel col·lapse del sistema monetari internacional dels anys setanta”

ditat que es fan als EUA s'acosten al que Ben Bernanke va definir com un dels últims cartutxos de la Reserva Federal (Fed): *helicopter drop*, literalment, *llençar diners des d'un helicòpter* (*Deflation: making sure it doesn't happen here*, conferència del 21 de novembre del 2002). Quan torni la confiança i el crèdit bancari torni a fluir, ¿tots aquests diners podran ser retirats de la circulació per la Fed? Si no és així, hi haurà una inflació més que notable.

ROBERT MUNDELL, PREMI NOBEL D'ECONOMIA el 1999 per les seves contribucions sobre moviments de capitals entre països i unions monetàries, critica la Fed pels seus errors de gestió de la quanti-

tat de diner: les massives expansions de l'oferta monetària dels darrers anys explicarien la caiguda del dòlar des del 2002 fins avui. Ara es compara la situació actual amb la Gran Depressió dels anys 30 als EUA, però Mundell diu que no és aquella crisi la més semblant a l'actual. Als anys 30 hi va haver tancament de bancs, retirades de dipòsits, col·lapse del comerç internacional causat pel proteccionisme, deflació i atur massiu; això encara no s'ha produït i s'actua perquè no passi. La crisi actual presenta més semblances amb la crisi provocada pel col·lapse del sistema monetari internacional dels anys setanta: les grans fluctuacions del dòlar, la moneda mundial llavors i ara, explicarien una part important de les grans fluctuacions dels preus de les matèries primeres i del PIB.

MUNDELL DIU QUE, SI NO ES REDUEIXEN els impostos a les empreses als EUA, aquestes empreses no podran resistir la competència de les asiàtiques. Com a altres economistes, les arriscades injeccions de diner dels bancs centrals públics i els gegantins plans de nova despesa pública dels governs, tots aquests i finançats amb emissions de deute públic (que expulsa inversió privada), li fan témer en els propers anys: 1) grans variacions en els nivells de preus; i 2) la possible eclosió de la que seria la més gran de totes les bombolles, la mare de totes les bombolles, la del deute públic.

Isabel
Olesti

Espectadora

A dos quarts de dues del migdia d'un divendres radiant, un grup de badocs asseguts a les escales del moll del Dipòsit escolten i contemplen, encisats, el concert que els ofereix un grup de cubans amb ritmes tropicals que enganxen. Cada cop hi ha més gent, sobretot joves o turistes desvagats, i és que no pot ser millor amfiteatre: les grades que no tapen la vista a ningú, amb un fons espectacular de barques que es belluguen, un cel d'un blau que fereix els ulls i al fons, Montjuïc. Els deixo amb recança perquè m'esperen per dinar a la Barceloneta, però hi torno a passar a les cinc. Encara hi ha els mateixos músics i el grup que escolta ha augmentat sensiblement. N'hi ha que mengen o beuen, n'hi ha que pràcticament estan estirats, algú gosa ballar, d'altres la fan petar alegrement o es petonegen sense manies. Sembla una festa i és irresistible afegir-se al sarau. El sol ja s'ha amagat rere la muntanya i una ratlla de núvols comença a canviar de colors: l'espectacle no pot ser millor. “Que bé que vivim, aquí!”, penso meravellada per la música, la posta de sol i l'ambient. Però encara em ressona al cervell la frase d'un noi que s'aixeca esverat i comença a cridar “el meu portàtil!, el meu portàtil!” Està fora de si i camina i corre amb les mans a la cara, sense saber per on tirar. Torna a la festa i pregunta, desesperat, però la gent només mou el cap. Passa un cotxe de municipals i es posa a cridar “m'han robat!”. Els policies se l'escolten un minut i se'n van. I ell va fent inútils giravoltes pel passeig mentre la festa continua i es fa fosc.